

NUOMONĖS

REGIONŲ KOMITETAS

139-OJI RK PLENARINĖ SESIJA PER INTERACTIO (MIŠRIOS FORMOS), 2020 6 30–2020 7 2

Europos regionų komiteto nuomonė „Laisvosios prekybos susitarimų (LPS) įgyvendinimas iš regionų ir vietos perspektyvos“

(2020/C 324/04)

Pranešėjas	Michael MURPHY (IE / EPP), Tipererio grafystės tarybos narys
Pamatinis dokumentas	Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl laisvosios prekybos susitarimų įgyvendinimo 2018 m. sausio 1 d.–2018 m. gruodžio 31 d. COM(2019) 455 final

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina Komisijos metinę ataskaitą dėl laisvosios prekybos susitarimų (LPS) įgyvendinimo; mano, kad tai ne tik svarbus žingsnis siekiant didesnio skaidrumo, bet ir veiksminga priemonė suteikti visuomenei objektyvią bendrąją informaciją apie prekybos susitarimus, dėl kurių susitarė ES;
2. pabrėžia svarbias ES prekybos politikos teikiamas galimybes įgyvendinti ES tikslus, visų pirma ES tvaraus augimo, darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo, užimtumo, darbo vietų kūrimo ir investicijų srityse. Tačiau kartu supranta, kad COVID-19 krizė yra didelis Europos šalių ir pasaulio ekonomikos sukrėtimas, kuris iškreips Europos MVĮ galimybes pasinaudoti pasauline prekyba. Remiantis naujausiu Prekybos generalinio direktorato tyrimu, numatoma, kad 2020 m. pasaulinė prekyba sumažės 10–16 proc.; numatoma, kad ES 27 šalių eksportas į trečiąsias šalis sumažės 9–15 proc., o tai prilygsta 282–470 mlrd. EUR ⁽¹⁾;
3. primena, kad nuo eksporto į ES nepriklausančias šalis priklauso 36 mln. ES darbo vietų, iš jų – 13,7 mln. darbo vietų užima moterys. 2000–2017 m. nuo eksporto į kitas pasaulio šalis priklausomų ES darbo vietų skaičius padidėjo 66 proc., o tai yra 14,3 mln. papildomų darbo vietų; ES užimtumo dalis, priklausoma nuo prekių ir paslaugų pardavimo į kitas pasaulio šalis, padidėjo nuo 10,1 proc. viso užimtumo 2000 m. iki 15,3 proc. 2017 m. ⁽²⁾. Su nerimu pažymi, kad, Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) vertinimu, dėl COVID-19 pandemijos 2020 m. vien Europoje bus prarasta 12 milijonų darbo vietų;
4. pabrėžia taisyklėmis grindžiamos tarptautinės prekybos, kuri naudinga visiems prekybos partneriams, svarbą. Ragina Komisiją ir toliau ginti ES prekybos interesus ir kovoti su stiprėjančia protekcionizmo tendencija;

⁽¹⁾ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/may/tradoc_158764.pdf

⁽²⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

5. pažymi, kad ES laisvosios prekybos susitarimų poveikis jaučiamas regionų lygmeniu. Todėl RK ragina Europos Komisiją sistemingai informuoti Komitetą ir ankstyvame derybų etape atsižvelgti į galimą prekybos poveikį vietos ir regionų lygmenimis;
6. mano, kad LPS turėtų būti rengiami taip, kad jie taip pat būtų tinkami MVĮ, o MVĮ turėtų būti pasirengusios jais naudotis; šiuo požiūriu pabrėžia labai svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį perteikiant laisvosios prekybos susitarimus vietos MVĮ;
7. pabrėžia bendrą visų valdymo lygmenų atsakomybę už tai, kad globalizacijos nauda būtų paskirstoma teisingai ir būtų sumažintas neigiamas jos poveikis;
8. apgailestauja, kad imamasi vis daugiau PPO taisyklių neatitinkančių priemonių ir naujų netarifinių diskriminacinių susitarimų keliama abipusė perteklinio reguliavimo naštos grėsmė tampa įprastu reiškiniu pasaulinėje prekyboje; mano, kad esamos ES paramos programos ir jų kontrolė turėtų būti iš naujo įvertintos pagal ES konkurencijos taisykles, siekiant remti nuo prekybos karų nukentėjusius regionus sumažinant jiems tenkančią našta;
9. palankiai vertina tai, kad Komisija 2017 m. gruodžio 22 d. įsteigė ekspertų grupę prekybos susitarimų klausimais, siekiant didinti ES prekybos politikos skaidrumą ir įtraukumą; pažymi, kad nė vienas iš 28 šios grupės ekspertų⁽³⁾ neatstovauja vietos ar regionų valdžios institucijai ar kuriai nors jos asociacijai; ragina Komisiją išlaikyti ekspertų grupę tokios pačios sudėties ir išsaugoti RK kaip stebėtojo teises; Jei būtų keičiama bendra ekspertų grupės struktūra, RK prašo būti pakviestas dalyvauti kaip narys;
10. palankiai vertina tai, kad 29–31 proc. ES prekybos vyksta pagal lengvatinio prekybos režimo susitarimus;

Su COVID-19 susijusios rekomendacijos

11. palankiai vertina Komisijos pranešimą apie ketinimą pradėti prekybos politikos peržiūros procedūrą ir iki metų pabaigos parengti naują strategiją. Tačiau RK ragina Komisiją užtikrinti, kad ši peržiūra būtų atliekama laikantis deramo stropumo ir skiriant dėmesio laisvosios prekybos susitarimų įgyvendinimo valstybių narių regionuose ir miestuose klausimui;
12. COVID-19 pandemija aiškiai parodė, kad pasaulio šalių ekonomikos yra tarpusavyje glaudžiai susijusios ir kilus krizei nė viena šalis negali gaminti tiek, kad pati patenkintų savo poreikius. Todėl siekiant užtikrinti sąžiningą, atvirą ir taisyklėmis grindžiamą prekybos sistemą RK ragina Europos Komisiją tęsti savo darbą, susijusį su PPO reforma. Be to pažymi, kad tais atvejais, kai iškreipiama pasaulinė konkurencija, ES reikia išnaudoti visas savo prekybos apsaugos priemones ir parengti naujas priemones, kuriomis būtų šalinama rinką iškraipanti trečiųjų šalių praktika;
13. primygtinai ragina Europos Komisiją tęsti savo darbą, susijusį su konkurencijos iškraipymu, kurį bendrojoje rinkoje sukelia užsienio subsidijos. Todėl RK laukia Komisijos baltosios knygos dėl užsienio subsidijų priemonės paskelbimo. Pažanga šioje srityje yra ypač svarbi siekiant užtikrinti vienodas sąlygas ES bendrovėms tokiose srityse kaip viešieji pirkimai;
14. pažymi, kad regionams ir jų vyriausybėms tenka pirmiesiems stoti į kovą su krize, spręsti krizės sukeltas sveikatos ir ekonomines problemas. Todėl mano, kad ES turi stengtis sukaupti strateginių gyvybiškai svarbios įrangos atsargų, kad užtikrintų regionų parengtį būsimoms pandemijoms. Šiuo požiūriu teigiamai vertina Komisijos „atviro strateginio savarankiškumo“ koncepciją, kuria siekiama diversifikuoti pasaulines tiekimo grandines, taip pat į savo teritoriją susigrąžinti ypatingos svarbos medžiagų gamybą;
15. teigiamai vertina gegužės 27 d. paskelbtą pasiūlymą dėl daugiametės finansinės programos, įskaitant naująją iniciatyvą REACT-EU ir laikiną ekonomikos sustiprinimo priemonę „Next Generation EU“. Tokiomis aplinkybėmis RK teigiamai vertina papildomų lėšų skyrimą sanglaudos politikai, nes šias lėšas galima panaudoti kovai su ekonominiu krizės poveikiu, įskaitant investicijų ir likvidumo užtikrinimą nukentėjusioms MVĮ vietos lygmeniu, ypač smarkiausiai paveiktuose sektoriuose. Tai leis išgelbėti kuo daugiau įmonių ir darbo vietų;

⁽³⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156487.pdf

16. palankiai vertina keletą ES finansavimo programų, įskaitant „InvestEU“, taikymo supaprastinimą atsižvelgiant į COVID-19 krizę. Vis dėlto primygtinai ragina Europos Komisiją net pasibaigus pandemijai toliau taikyti sistemą, sudarančią geresnes galimybes gauti įvairių programų finansavimą, kad Europos MVĮ galėtų pasinaudoti skaitmeninimu ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo technologijomis kaip pelningomis galimybėmis kurti tvarų ekonomikos augimą ir darbo vietas;

Viso prekybos susitarimų potencialo išnaudojimas. Regionų ir verslo perspektyvos

17. visiškai pritaria Komisijos nuomonei, kad ES įmonės gali pasinaudoti ES prekybos susitarimais tik tuo atveju, jei yra susipažinusios su tų susitarimų turiniu ir supranta, kaip jais naudotis praktiškai; pabrėžia, jog būtina įtraukti regionų atstovus į veiksmus, kuriais siekiama pagerinti LPS įgyvendinimą; todėl pabrėžia, kad svarbu rengti LPS įgyvendinimo veiksmų planus, kurie būtų pritaikyti kiekvienai valstybei narei, jų atitinkamiems regionams ir regionų verslo interesams;

18. reikiama susirūpinimą, kad sudėtingos produktų kilmės taisyklės ir administracinės formos, kurių reikalauja ES prekybos partneriai teikdami lengvatas ES įmonėms, taip pat pastangos įrodyti lengvatinę kilmę atrodo esančios neproporcingos ES MVĮ, nes jos neturi tokių pat išteklių kaip didelės įmonės;

19. pakartoja savo ilgalaikę poziciją, kad būsimais ES prekybos susitarimais neturi būti trukdoma bet kuriuo viešojo valdymo lygmeniu teikti, remti arba reguliuoti viešąsias paslaugas arba valdžios institucijoms užkirsti kelią didinti piliečiams teikiamų paslaugų įvairovę;

20. primena, kad didžioji dalis su eksportu susijusios MVĮ veiklos visų pirma vykdoma bendrojoje rinkoje ⁽⁴⁾ ir tik apie pusė MVĮ parduoda savo prekes už 28 ES valstybių narių ribų ⁽⁵⁾; be to, pažymi, kad MVĮ eksporto veikla taip pat labai koncentruota – šešioms valstybėms narėms ⁽⁶⁾ tenka daugiau kaip du trečdaliai viso ES MVĮ eksporto;

21. pabrėžia, kad, remiantis neseniai RK ir Eurochambres atlikta apklausa, veiksmingam prekybos susitarimų įgyvendinimui reikia ⁽⁷⁾:

- a) šalinti žinių, susijusių su ES LPS įgyvendinimu, spragą teikiant praktinę informaciją apie tai, kaip MVĮ gali praktiškai pasinaudoti tam tikru LPS. Be to, kartu su verslo bendruomene reikėtų imtis daugiau informavimo veiksmų regionų ir vietos lygmeniu (rengti mokymus, seminarus, praktinius užsiėmimus, pristatymus ir kt.);
- b) gerinti esamų nemokamų priemonių, kuriomis siekiama remti įmones ir MVĮ, patogumą vartotojui, taip pat didinti visuomenės informavimą apie jų egzistavimą;
- c) šalinti problemas, kylančias dėl sudėtingų ir nenuoseklių kilmės taisyklių ir muitinės procedūrų;
- d) skubiai įdiegti nemokamą internetinę kilmės taisyklių skaičiuoklę, kuri būtų papildoma parama ES MVĮ, padedanti suprasti šių taisyklių sudėtingumą ES prekybos susitarimuose;

22. laikosi nuomonės, kad reikia dėti daugiau pastangų skleidžiant informaciją apie tarptautinės prekybos veikimą, ypač valstybėse narėse ir jų vietos ir regionų valdžios institucijose, kurios turi atlikti svarbų vaidmenį, nes jos yra arti vietos MVĮ ir turi žinių apie jas; todėl pripažįsta sistemingo RK ir Europos Komisijos bendradarbiavimo galimybę skleidžiant svarbią informaciją ir kuriant reikiamas interaktyvias priemones, kaip antai MVĮ skirta produktų kilmės taisyklių skaičiuoklę;

⁽⁴⁾ EPRS, *CETA implementation: SMEs and regions in focus*, RK užsakymu atliktas tyrimas, 2019 m. lapkričio 18 d., galima rasti [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_IDA\(2019\)644179](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_IDA(2019)644179)

⁽⁵⁾ Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 421, Internationalisation of Small and Medium-sized Enterprises, 2015 m. spalio mėn.

⁽⁶⁾ Belgija, Vokietija, Ispanija, Italija, Nyderlandai ir JK.

⁽⁷⁾ „Eurochambres“ ir RK tyrimas „Laisvosios prekybos susitarimų įgyvendinimas. Iššūkiai ir galimybės įmonėms ir regionams“, https://cor.europa.eu/en/events/Documents/ECON/Survey_Note_CoR-Eurochambres_Survey_15_November_2019.pdf

23. palankiai vertina Komisijos padarytą pažangą kuriant interneto portalą, į kurį bus integruotos dvi duomenų bazės – patekimo į rinką galimybių duomenų bazė ir Prekybos pagalbos tarnyba;

24. be to, palankiai vertina esamas priemones, kuriomis Europos Komisija naudojami siekdama skatinti ir remti ES MVĮ tarptautinimo didinimo pastangas, kad jos būtų konkurencingesnės pasaulyje, ir pabrėžia poreikį užtikrinti, kad šios priemonės būtų taikomos laikantis principo „iš apačios į viršų“;

25. reikalauja susirūpinimą dėl Komisijos ataskaitoje nurodytų neišspręstų su prekybos partneriais susijusių klausimų, visų pirma dėl to, kad ES produktai ir toliau nepatenka į kai kurių šalių partnerių rinkas; Didelį prioritetą reikėtų teikti abipusiam nebiurokratiniam techninių standartų pripažinimui;

Pasaulinio masto ekonominis bendradarbiavimas neturi skatinti nelygybės tarp ES regionų

26. laikosi nuomonės, kad nepaisant bendro laisvosios prekybos susitarimų skatinamo ekonomikos augimo, kai kuriems ekonomikos sektoriams, taip pat regionams, kuriuose jie yra, gali būti padarytas neigiamas poveikis;

27. pritaria Komisijos nuomonei, kad ES prekybos susitarimais atveriamos didelės galimybės ES žemės ūkio produktų eksportui, tačiau yra susirūpinęs dėl to, kad tarpinės tvarumo poveikio vertinimo ataskaitos, skirtos prekybos susitarimui su MERCOSUR, projekte teigiama, kad ES žemės ūkis ir kaimo vietovės patirs neigiamą poveikį, todėl kai kurios valstybės narės atmetė dabartinės redakcijos susitarimą; taip pat primygtinai reikalauja, kad MERCOSUR susitarimas būtų įvertintas atsižvelgiant į išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių šiltnamio dujų kiekio mažinimo tikslą. Todėl ES ir MERCOSUR susitarimo ratifikavimui turi būti keliama sąlyga, kad bus imtasi priemonių, kurios atvirkštine kryptimi pakeistų dabartinę Brazilijos Amazonės miškų naikinimo statistiką;

28. pabrėžia, kad, RK bendradarbiaujant su „Eurochambres“ atliktoje apklausoje dėl laisvosios prekybos susitarimų įgyvendinimo, išaugęs užsienio įmonių konkurencinis spaudimas taip pat buvo įvardytas kaip svarbus regionams susirūpinimą keliantis klausimas, kai įsigalios ES prekybos susitarimai ⁽⁸⁾;

29. pabrėžia, kad iš Europos Parlamento tyrimų tarnybos tyrimo ⁽⁹⁾, kuriame buvo analizuojami kai kurių valstybių narių prekybos srutai, matyti, kad regionų eksporto rezultatai teigiamai ir tvirtai susiję su BVP ir kad visose vertintose valstybėse narėse prekyba labai sutelkta kelete regionų;

30. primena, kad diskusijoms skirtame dokumente dėl *globalizacijos suvaldymo* ir diskusijoms skirtame dokumente dėl *ES finansų ateities* Europos Komisija pripažino teritoriniu požiūriu nevienodą globalizacijos poveikį, pabrėždama, kad globalizacijos teikiama nauda juntama plačiai, tačiau išlaidos dažnai patiriamos vietos lygmeniu;

31. pabrėžia, kad norint išspręsti pirmiau nurodytas nelygybės problemas, reikia reaguoti visos ES mastu ir užtikrinti, kad nė vienas asmuo ar regionas neliktų nuošalyje;

32. yra tvirtai įsitikinęs, kad teritorinio poveikio vertinimai gali būti veiksminga priemonė, leidžianti iš anksto nustatyti ir kiekybiškai įvertinti asimetrinį prekybos susitarimų poveikį Europos regionams ir taip sudaryti galimybę susijusiems regionams imtis tinkamų politinių priemonių poveikiui įveikti; mano, kad tai esminė sąlyga rengiant tvirtą, skaidrią ir faktais grindžiamą prekybos politiką;

33. ypač pabrėžia sanglaudos politikos vaidmenį gerinant ES teritorijų konkurencingumą tikslinėmis investicijomis, pritaikytomis bet kurios konkrečios teritorijos poreikiams pagrindiniuose sektoriuose, tokiuose kaip tinklo infrastruktūra, moksliniai tyrimai ir inovacijos, MVĮ, IT paslaugos, aplinkos ir klimato veiksmai, kokybiškas užimtumas ir socialinė įtrauktis;

⁽⁸⁾ Europos regionų komiteto ir „Eurochambres“ tyrimas dėl LPS įgyvendinimo, 2019 m. rugpjūčio– spalio mėn.

⁽⁹⁾ EPRS, „Prekybos, investicijų ir tendencijų sąveika ES pramonėje. ES regionai tarptautinėje prekyboje“, RK užsakytu atliktas tyrimas, 2017 m. spalio 27 d., galima rasti [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU\(2017\)608695](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU(2017)608695)

34. atsižvelgdamas į tvirtus įrodymus dėl regioninių tarptautinės prekybos modelių, primena, kad norint, jog ES toliau liberalizuotų prekybą, būtina, prieš imantis kiekvienos svarbios iniciatyvos šioje srityje, atlikti poveikio vertinimus, kuriuose daugiausia dėmesio būtų skiriama galimam poveikiui nacionaliniu ir ypač subnacionaliniu lygmenimis;

35. palankiai vertina tai, kad savo 2020 m. gegužės mėn. Europos ekonomikos gaivinimo plane Komisija pasiūlė sustiprinti savo ekstremaliųjų situacijų priemones, įskaitant Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą (EGF), ir numato, kad jos bus lankstesnės, kad prireikus išteklius būtų galima skirti greitai ir reikiamu mastu. Tikisi, kad Komisija sparčiai išdėstys savo pasiūlymą, ir tokiomis aplinkybėmis pakartoja ⁽¹⁰⁾, kad ankstesniame EGF pasiūlyme naujam 2021–2027 m. finansavimo laikotarpiui numatytos palyginti didelės tinkamumo finansuoti ribos (mažiausiai 250 atleidimų iš darbo) ⁽¹¹⁾ ir nedidelis 225 mln. EUR metinis biudžetas;

Prekybos politika kaip pagrindinė tvarumo didinimo priemonė

36. tvirtai įsitikinęs, kad prekybos politika turi atlikti svarbų vaidmenį užtikrinant globalizacijos teigiamą ekonominį, socialinį, teritorinį ir aplinkosaugos poveikį piliečiams ir įmonėms Europoje ir už jos ribų;

37. primena, kad, remiantis specialiąja 2019 m. „Eurobarometro“ apklausa ⁽¹²⁾, padaugėjo respondentų, susirūpinusių dėl neigiamo tarptautinės prekybos poveikio aplinkai. Tos pačios apklausos duomenimis, padaugėjo respondentų, manančių, kad tarptautinė prekyba jiems nenaudinga dėl jos poveikio aplinkai;

38. primena, kad žaliasis kursas turi apimti tiek prekybos, tiek ekonomikos, reguliavimo ir konkurencijos politikos sritis skiriant joms visapusiškas pastangas siekiant apsaugoti aplinką ir nustatyti aukštus aplinkosaugos tikslus visai pramonei;

39. mano, kad anglies dioksido nutekėjimo prevencijos mechanizmas galėtų būti naudojamas siekiant užtikrinti vienodas konkurencines sąlygas; tačiau pažymi, kad ši priemonė turi užtikrinti aplinkosaugos, prekybos ir sąžiningumo klausimų pusiausvyrą siekiant išvengti atsakomųjų veikslių prieš eksportą iš ES šalių, kurie gali pakenkti ES pramonei;

40. tvirtai remia Komisijos 15 veiksmų planą kaip pagrindinę priemonę, leidžiančią veiksmingiau suformuluoti prekybos ir darnaus vystymosi skyrius, kurie yra visų šiuolaikinių ES prekybos susitarimų dalis. Tačiau tai galima įgyvendinti tik nustatius atitinkamas išlygas, kurias taikant tvarumo reikalavimus būtų galima įgyvendinti, patikrinti ir sankcionuoti už jų nesilaikymą;

41. dėl klausimo, kaip nustatyti, ar pažeidus prekybos ir tvaraus vystymosi skyriaus nuostatas reikia numatyti tam tikras pasekmes prekybai (susijusias su prekyba), RK pritaria nuostatai, kad, jei šalys vykdo nesąžiningą konkurenciją, pavyzdžiui, apeidami pagrindinius TDO standartus arba tvarumo standartus, turėtų būti parengtos nuostatos dėl sankcijų mechanizmo;

42. pabrėžia, kad ES prekybos susitarimuose reikia geriau įgyvendinti prekybos ir darnaus vystymosi skyrius taikant neprivalomas priemones ir geriau panaudojant ES ir valstybių narių nuosavus diplomatinis išteklius;

43. be to, ragina į ES prekybos susitarimus įtraukti griežtas taisykles dėl netinkamai nustatytos sandorių kainos arba piktnaudžiavimo sandorių kaina ir dėl biržinių bendrovių mokesčių slėpimo;

44. pritaria nuomonei, kad prekybos ir tvaraus vystymosi skyriai, taikant juos prekyboje, gali pagerinti sąlygas, pavyzdžiui, deramo darbo, aplinkos apsaugos ir kovos su klimato kaita srityse ir tokiu būdu gali padėti inicijuoti veiksmingus ir ilgalaikius politikos pokyčius ⁽¹³⁾ trečiojoje šalyje; tuo pat metu pabrėžia, kad šie klausimai iš esmės yra demokratinių procesų rezultatas atsižvelgiant į atitinkamos šalies konstitucinę tvarką;

⁽¹⁰⁾ Europos regionų komiteto nuomonė – Teritorinio atsparumo stiprinimas. Miestų ir regionų įgalėjimas atsilaikyti prieš globalizaciją (OL C 54, 2018 2 13, p. 32).

⁽¹¹⁾ Visų pirma atsižvelgiant į tai, kad analogiškoje JAV programoje (angl. Trade Adjustment Assistance, TAA) nenumatytas konkretus atleidžiamų darbuotojų skaičius, kurį būtina pasiekti, kad būtų skiriama parama.

⁽¹²⁾ <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2246>
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6294

⁽¹³⁾ Europos Parlamentas, „Free trade or geo-economics?“ „Trends in world trade“ (Laisvoji prekyba ar geoeconomika? Pasaulio prekybos tendencijos), Išorės santykių teminis skyrius, Europos Sąjungos išorės politikos generalinis direktoratas, 2019 m. rugsėjo mėn.

45. atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Komisijos sprendimą paskirti už prekybos taisyklių laikymosi užtikrinimą atsakingą vyriausiąjį pareigūną, kuris atidžiai stebėtų, kaip įgyvendinamos ES prekybos susitarimuose įtvirtintos klimato, aplinkos ir darbo apsaugos priemonės, ir yra įsitikinęs, kad už prekybos taisyklių laikymosi užtikrinimą atsakingas vyriausiasis pareigūnas sukurs tvirtus ryšius su pilietine visuomene ir vietos bei regionų valdžios institucijomis kanalus; ragina Europos Komisiją užtikrinti, kad šiai tarnybai būtų skirta pakankamai išteklių jos tikslams pasiekti;

46. tačiau šiuo klausimu primena RK tyrimą dėl „prekybos susitarimų derybų demokratinio aspekto, piliečių ir vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens“, kuriame pabrėžiama, kad vien tik informacijos nepakanka skaidriam ir įtraukiam procesui užtikrinti ir kad reikia skirti ypatingą dėmesį nacionalinio ir vietos lygmens mechanizms, kuriais suteikiama prieiga prie šios informacijos. Vietos ir regionų valdžios institucijos visų pirma pabrėžia, kad dažnai nėra formalių dialogo prekybos klausimais su atitinkamu nacionaliniu lygmeniu mechanizmų ir šis trūkumas dar labiau jaučiamas ES lygmeniu;

47. taip pat mano, kad ES prekybos politika neturėtų kenkti ES paramos vystymuisi pastangoms trečiojoje šalyse, ir ragina laikytis subalansuoto požiūrio į laisvąją prekybą silpnesnių ekonomikų atvejais; primena laisvos ir sąžiningos prekybos svarbą, pabrėždamas skurdo mažinimo potencialą pasitelkiant regionų tarpusavio ir vidaus ekonominę integraciją. ragina užtikrinti didesnę politikos nuoseklumą tarptautinės prekybos ir vystymosi sektoriuose, atkreipia dėmesį į ES perėjimą nuo tarptautinės paramos vystymuisi prie labiau lygiavertės partnerystės metodo;

Neigiamo ypatingų pokyčių poveikio konkreitiems sektoriams ir regionams mažinimas

48. ragina visus svarbiausius institucinius veikėjus ypatingą dėmesį skirti esamiems prekybos ryšiams tarp ES 27 regionų ir JK, nes nuo jų labai priklausys JK pasitraukimo poveikis jų atitinkamoms ekonomikoms; būtina parengti atitinkamas priemones sektoriams ir teritorijoms, kurie gali patirti ypač neigiamą poveikį;

49. palankiai vertina 2020 m. vasario 3 d. Europos Komisijos rekomendacijas Tarybai pradėti derybas dėl naujos partnerystės su Jungtine Karalyste; mano, kad EK turi užtikrinti, kad suderētu susitarimu būtų ginami ES interesai;

50. atkreipia dėmesį į Ispanijos delegacijos Regionų komitete pozicijos dokumentą⁽¹⁴⁾ ir apgailestauja dėl Jungtinių Amerikos Valstijų priimto sprendimo nustatyti papildomus muitų tarifus Europos produktams, siekiančius 7,496 mlrd. JAV dolerių. Šis sprendimas yra atsakomoji priemonė į ES ir kai kurių valstybių narių vyriausybių suteiktą pagalbą orlaivių gamintojui „Airbus“ ir didžiausią neigiamą jo poveikį patirs ES valstybių narių žemės ūkio ir žemės ūkio maisto produktų gamintojai;

51. pabrėžia, kad dėl JAV plienui įvestų muitų tarifų stipriai pasikeitė prekybos plieno produktų srautų iš trečiųjų šalių kryptis, dabar jie į Europos rinką patenka vis didesniais kiekiais. ES plieno apsaugos priemonių veiksmingumas turėtų būti dar kartą įvertintas atsižvelgiant į sudėtingą plieno pramonės ekonominę aplinką, kad būtų išvengta tolesnės žalos vietinėms plieno bendrovėms. Šia peržiūra turėtų būti aiškiai siekiama panaikinti ankstesnį tarifinių kvotų padidinimą;

Vienodos konkurencinės sąlygos ES bendrovėms taisyklėmis grindžiamoje prekybos sistemoje

52. primena, kad trečiosioms šalims nustatytos ES sankcijos dėl įvairių geopolitinių priežasčių, nesusijusių su prekyba, išprovokuoja atsakomąsias sankcijas, kurios daro neproporcingą poveikį kai kuriems regionams, užmezgusiems prekybos ryšius minėtose trečiojoje šalyse; mano, kad reikia užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp kompensacinių priemonių taikymo ir konkurencijos išsaugojimo ir kad ES paramos programos turėtų būti iš naujo įvertintos, kad būtų galima paremti regionus, nukentėjusius nuo prekybos karų;

53. atkreipia dėmesį į pastarojo meto raginimus vykdyti ryžtingesnę ES prekybos politiką, ginančią technologijas, įmones ir rinkas nuo nesąžiningos prekybos praktikos iš išorės; laikosi nuomonės, kad ES reikalinga aktyvesnė prekybos politika, galinti apsaugoti savo įmones tinkamomis kompensacinėmis priemonėmis, kurios atitinka naujausius vertės grandinės pokyčius, ir nustatyti įpareigojančią prekybos konfliktų teisiniu pagrindu; palankiai vertina ES remiamą

⁽¹⁴⁾ Ispanijos delegacijos Regionų komitete pozicija dėl prekybos ginčų ir naujų muitų tarifų žemės ūkio ir žemės ūkio maisto produktams nustatymo poveikio ES regionų ir vietos ekonomikai – <https://cor.europa.eu/lt/news/Pages/US-tariffs-on-EU-agri-food-products.aspx>

daugiašališkumą ir keletą pateiktų idėjų dėl PPO reformos, taip pat ir iniciatyvią Komisijos poziciją dėl aklavietės, susijusios su PPO apeliaciniu komitetu, t. y. dėl laikinųjų susitarimų su Kanada ir Norvegija;

54. tačiau pažymi, kad nors pagrįstai galima tikėtis, jog nė viena šalis negali atsiriboti nuo globalizacijos nepatirdama milžiniškų išlaidų, daugiašalės prekybos sistemos žlugimo rizika yra reali, todėl ES turi apsvarstyti B planą;

55. tvirtai remia Komisijos pasiūlymą iš dalies pakeisti Vykdyto užtikrinimo reglamentą, kad Komisija galėtų imtis atsakomųjų priemonių tais atvejais, kai partneris neleidžia ginčui pasiekti etapo, kai toks leidimas galėtų būti suteiktas;

56. pritaria nuomonei, kad ES turi pereiti prie aktyvių priemonių, kad būtų užtikrintas abipusiškumas ir kovojama su protekcionizmu patekimo į trečiųjų šalių viešųjų pirkimų rinkas srityje;

57. todėl apgailestauja dėl nepakankamos pažangos tarpinstitucinėse derybose dėl persvarstyto pasiūlymo dėl tarptautinių viešųjų pirkimų priemonės ⁽¹⁵⁾, kurią Komisija pateikė 2016 m.

2020 m. liepos 2 d., Briuselis.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁵⁾ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/march/tradoc_157728.pdf